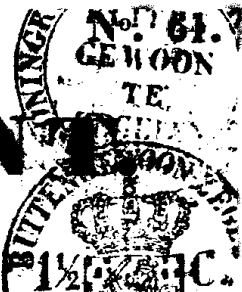

Donderdag

den 21 Mei.

FRANKFORT, den 15den Mei.

De heer *Duvergier de Hauwans* heeft, in de zitting van gisteren, bij gelegenheid dat een verzoekschrift over de arrondissementen van departementale raden behandeld werd, aangedrongen op eenige nader verklarings ten aanzien van de intrekking der daaromtrent voorgedragene ontwerpen van wet. « Ik had gewenscht, zeide hij, dat de minister van binnenlandsche zaken ons ten minste de hoop had gegeven, dat van die wetten niet wordt afgezien; maar dat men zich in eene aanstaande sessie daarmee onledig zal houden. De minister moet toch inzien, dat de gemeentelijke en departementale raden niet in hunnen tegenwoordigen staat kunnen blijven; maar lang wordt hunne gebrekkige samenstelling gesloopt; ik wenschte dan, dat ons te dien opzichte eenig woord ter vertroosting werd medegedeeld. Ik heb reeds doen opmerken, dat die raden slechts tijdelijk behoorden te zijn, en dat men ze blijvend heeft gemaakt. Ik zou nog meer onwettelijkheden kunnen aanwijzen; maar ik verzoek thans alleen den minister, dat hij aan de kamer, aan Frankrijk de verzekering geve, dat men zich met die wetten onledig houdt en dat men ze eerlang zal voordragen.

De minister antwoordde daarop het volgende: « Reeds in eene der vorige zittingen, heb ik gelegenheid gehad, de handelwijze der regering, opzigtelijk de ontwerpen van wet, die u voorgedragen waren, open te leggen, alsmede die ter gelegenheid van omstandigheden geheel buiten haren wil, ten gevolge waarvan zij, hares ondanks, genoot werd, de bedoelde wetten in te trekken. Dit moet geen leedwezen verwekken. Dergelijke wetten kunnen bij langdurige overwegingen en beproevingen niet dan winnen. Dergelijke wetten moeten, om goed te zijn, veeleer lang verwacht worden, dan met overhaasting voorgedragen, als wanneer men gevaar loopt, dat zij gebrekkig en onvolledig zijn. — Ik kan niets stelligs op mij nemen; ik heb er noch recht, noch volmagt toe; maar, naar mijn inzien, hebben onze wetten op dit stuk verbetering noodig. Ik wensch en hoop, dat aan de kamer bepalingen zullen kunnen voorgedragen worden, waarbij de belangen van den troon en de behoeften des lands in overeenstemming worden gebracht.

De uiterst regter zijde gaf bij deze gelegenheid luid te kennen, dat zij geene wet over de departementale- en gemeentebesturen verlangde, en de linker zijde even luid, dat het haar geenszins beviel, dat men nog lang op nieuwe ontwerpen daaromtrent zou moeten wachten.

— Uit Toulon wordt den 10den Mei het volgende geschreven: — « De korvet *de Pamone*, die voor drie dagen alhier is aangekomen, heeft de overhand genomen, volgens welke de door den heer *Delesseps*, Fransch consul te Tunis, bij den deij van Algiers aangeknoopte onderhandelingen geheel mislukt zijn. De deij van Algiers zou zijne bevrijding hebben betuigd, dat Frankrijk van hem vergoeding bleef eischen en eenen oorlog voortzette, waartoe hij geen aanleiding had gegeven, en vooral dat men eene schadeloosstelling vorderde, tot welker betaling hij niet in staat was. Hij zou verklaard hebben, dat hij zich te dien opzichte gedroeg aan zijn eerste antwoord, namelijk, dat hij de kosten van dezen oorlog wilde betalen, maar alleen tot den tijd dat de eerste Fransche onderhandelaar bij hem was gekomen; dat, zoo deze eerste nota aan de oogmerken van Frankrijk niet mogt beantwoorden, hem zulks leed zou doen; maar dat hij dan de gevolgen van eenen oorlog, die hem onregtvaardig voorkwam, zou afwachten. Daarbij zou hij den heer *Delesseps* verzocht hebben, hem van deze zaak niet meer te spreken. — Deze brieven melden verder, dat de deij van Algiers de geheele kust van Barbarije versterkt, en dat, wanneer Frankrijk iets tegen hem zou willen ondernemen, eene aanzienlijke magt zou noodig zijn, om het met goed gevolg te doen.»

Van den 17den Mei.

Volgens berichten uit Madrid van den 7den dezer, is de Koningin van Spanje ernstig ongesteld. Er waren vier geneesheeren naar Aranjuez gezonden, om haar te bedienen.

— In de zitting van gisteren heeft de heer *Labbeij de Pompières* zich beklagd over uitgaven, die in 1826 ten behoeve van don *Miguel* zijn gedaan. « Men vindt zeide hij, in de staatsrekening eene uitgaaf van 7000 franken voor het overbrengen van eenen leeuw uit Afrika naar Parijs; maar wij hebben nog eens zoo veel geld betaald, om de overkomst van een veel gevaarlijker tweebeinig monster in Portugal te bespoedigen.» Dit gaf aanleiding tot eene hevige opschudding op de uiterst regter zijde. Men riep daarop van de linker zijde: Ja, ja, veel gevaarlijker, en vooral minder edelmoedig!

Van de regter zijde weder: Tot de orde! tot de orde!

Links: En de legitimiteit! . . . denkt gij er aan?

Regts: Het is schandelijk!

Links: Hoe wilt gij hem dan genoemd hebben?

Eene stem: Worden die heeren zoo boos om het woord *tweebeinig*?

De heer *Dutierre* van de regter zijde: Tot de orde! tot de orde!

Links: herhaal het! herhaal het!

Regts heviger: Neen! neen! tot de orde!

Links: Welk eene bezorgdheid voor eenen overweldigder!

Eene stem: Men behoorde don *Miguel* tot de orde te roepen.

De regter zijde drong nog bij den president aan, dat hij den redenaar tot de orde zou roepen; maar deze vond daarvoor geene reden. Eenige leden van de regter zijde schenen het woord te willen opvatten; maar deden het echter niet.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag den 18den Mei.

De vergadering wordt ten-half een ure geopend. Er zijn, met den voorzitter 84 leden aanwezig. De minister van binnenlandsche zaken is mede tegenwoordig.

— Het officieel dagblad behelst de volgende tijdingen van het oorlogs-tooneel: « Den 11den April begaven zich de Turken in drie partijen op den linker oever van den Donau en trokken bij de dorpen Ziganlit, Dessa en Rasta in Klein-Wallachije. Op de beide eerste punten werden zij, zonder eenig verlies van onze zijde, teruggeslagen. Te Dessa verloren de Turken, gedurende eene heete schermutseling met de kozakken-posten, 25 man aan dooden en gekwetsten, terwijl er 3 kozakken sneuvelden. Ernstiger was de aanval op het dorp Rasta: omtrent 500 man, die van den tegenover liggenden Turkschen oever in 16 booten aankwamen, gingen op Rasta los. Dan de luitenant *Pawlowskij*, die over de aldaar liggende compagnie musketiers van het regiment *Tobolks* het bevel voerde, vormde met zijne 150 man een carré, trok den vijand te gemoet, en nadat hij eenige nadrukkelijke losbrandingen van denzelfden doorgestaan had, viel hij hem plotseling met de bajonet aan, wierp hem overhoop en joeg hem op de vlugt. Gedurende het gevecht werden 41 Turken verslagen en 22 krijgsgevangen gemaakt, onder welken de aanvoerder *Hassan Effendi*, Inan der moskee van Loma. Den vlugtenden vijand op de hielen, bereikte de luitenant *Pawlowsky* zijne booten en veroverde vier derzelve. Zes anderen zonken onder haren last en vergingen met de manschap. Wij hebben van de onzen aan gesneuvelden eenen onderofficier en twee soldaten; 25 zijn er gekwetst geworden.

— Volgens de jongste tijdingen van den generaal-majoor *Wachten*, die over de landtroepen te Sisepolis het bevel voert, had de vijand aan die zijde tot den 18den April zijne pogingen niet herhaald. Door twee aangelegde redouten is Sisepolis thans volkomen beveiligd.

« Het fregat *Flora* van het smaldeel van den schouf-bij-nacht *Kumanij*, hetwelk, onder bevel van den kapitein-luitenant *Baskakow*, voor de zeeëngte van Konstantinopel kruist, keerde den 17den April terug met 2 vijandelijke lastschepen, die veroverd waren. Er zijn maatregelen genomen om de vrije vaart met kleine schepen tusschen die zeeëngte en de kusten van Anatolie te beletten. Geloofwaardige berichten bevestigen in alle deelen de vroegere tijdingen van het nijpend gebrek aan levensmiddelen, zoo wel in de Turksche vestingen als in Konstantinopel zelf.»

— Eergisteren is het naamfeest van Hare Majesteit de Keizerin, alsmede van Hare Keizerlijke Hoogheid de grootvorstin-dochter, *Alexandra Nicolajewna*, en het geboortefeest van Zijne Keizerlijke Hoogheid den erf-grootvorst, *Alexander Nicolajewitsch*, met plegtige godsdienst en dankzeggingen in de kerken dezer residentie gevierd geworden.

— Eergisteren morgen om 11 uur, toen de Newa van ijs bevrijd was, gaf het geschut der vesting het sein van de heropening der schuitvaart tusschen de afgescheidene deelen der stad.

— Uit Iwburg wordt den 14den April gemeld: « Het ijs in de Niemen brak den 9den dezer los. De rivier trad buiten hare oevers en overstromde met ijsschollen streken, waar zij vroeger nooit gekomen was. Deze overstroming veroorzaakte groote schade; eene menigte huizen, tot vlootten bestemd, en verscheidene huizen werden weggerukt, de overige werden deels beschadigd, deels geheel vernield. Het vlek *Sredniz* heeft het meeste geleden; de katholieke kerk, alsmede bijna alle houten huizen, werden omver gerukt en weggesleurd, een steenen huis werd geheel vernield. Het gansche vlek, dat meer dan 1000 ingezetenen telt, is geheel verwoest.»

— PARYS, den 16den Mei.

In zitting van de kamer der afgevaardigden van gisteren, is de heer *Bourdeau*, benoemd tot minister van justitie, nog in eenvoudige burgerkleederen verschenen en heeft op zijn gewone bank, op de linker zijde in de nabijheid van het regter centrum, plaats genomen. Hij werd door een aantal leden omringd, die hem hartelijk geluk wenschten. — De liberale bladen zeggen tot zijnen lof, dat hij een der besten is, die door den vorigen minister van justitie, *de Peyronnet*, werden afgezet; dat hij in de vergadering zich met kracht tegen de jezuiten en tegen de ultramontaansche partij heeft verzet, en ten behoeve van 's lands vrijheid gestreden heeft. Ook is hij de eenige der tegenwoordige ministers, die door de constitutionele partij tot lid der kamer verkozen werd.

Zijn ontvangen een groot aantal boodschappen van de Eerste Kamer, daarbij kennis gevende, dat zij zich vereenigd heeft met al de ontwerpen van wetten, tot wijziging van de aangenomene wetboeken; met het ontwerp tot afschaffing van de bestaande wetgeving; met dat, houdende transitore bepalingen bij den overgang van de oude wetgeving tot de nieuwe, met dat, houdende aanvulling van eenige gapingen in het nog bestaande strafwetboek, omtrent misdrijven, begaan door de drukpers en met die betreffende de verdeling van de provincien Henegouwen, Luik en West-Vlaanderen, in geregelijke arrondissementen en kantons.

Al deze boodschappen worden aangenomen voor kennisgeving. Is ontvangen eene missive van Z. Exc. den minister van binnenlandse zaken, daarbij overleggende de jaarlijksche verslagen, omtrent het onderwijs en het armwezen, ingevolge art. 226 en 228 der grondwet. — Dezelve zullen worden gedrukt en rondgedeeld. De centrale afdeling brengt verslag uit omtrent het ontwerp van wet tegen het vergiffligen van het brood of andere eet- of drinkwaren.

Op voorstel van den voorzitter, besluit de Kamer, dat de beraadslagingen over dit ontwerp dadelijk zullen worden geopend.

De heer de Secus zoude voor het ontwerp stemmen, doch oordeelde dat de regering, door verschillende daden en in eenige opzichten zelve de aanleidende oorzaak van deze misdrijven der bakkers geweest is, en zij dezelve vroeger had kunnen voorkomen.

Niemand meer het woord vragende, worden de beraadslagingen gesloten, en gaat men tot de hoofdelijke stemming over, waarvan het gevolg is, dat het ontwerp met eenparige stemmen wordt aangenomen.

Zullende hetzelfde naar de Eerste Kamer worden gezonden.

BRUSSEL, den 18den Mei.

Men verzekert, dat de Eerste Kamer der Staten-Generaal het adres aan den Koning, betrekkelijk de verzoekschriften over de grieven, niet heeft goedgekeurd. Men beweert, dat alleen de graaf van Aerschot, de baron van Goër, de graaf van Henesse, de markies van Trazegnies, de heer Holvoet, de baron van Stockheim, de graaf van der Burch, de heer Nicolay, de burggraaf van Vaernewijck en drie andere leden er voorgestaan hebben, en dat het adres met 34 tegen 12 stemmen is verworpen.

De wet op de drukpers is daarentegen door de Eerste Kamer aangenomen met algemeene stemmen, min een, welke men toeschrijft aan den heer Gansbaux, gewezen directeur-generaal voor de zaken der roomsch katholieke kerk.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

- Den 20sten Mei 1619 s'ierf MATTHIAS, Keizer van Oostenrijk.
- Den 20sten dito 1673 werd er een verbond tusschen Denemarken en de Staten gesloten.
- Den 21sten dito 987 kwam LODEWYK V, Koning van Frankrijk, door vergif bin.
- Den 21sten dito 1527 zag FILIPS II, Koning van Spanje, het eerste levenslicht.
- Den 21sten dito 1571 ontrokken de Enhuizensaars zich het eerst aan de Spaansche gewelddadigheid, en liet knevelen van ALVA, zich voor den Prins van Oranje verklarende; na het gevangen nemen der Spaansche zijnde regering en het befeugelen der dusgezinde burgers.

Op den 18den Mei 1829 is te DOESBORGH, in den ouderdom van ruim zestig jaren, overleden, de Hoog Wel Geboren Jonkvrouw, LOUIZE REINHARDINE VAN RAPPARD.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de **STAD ZUTPHEN**, roepen hiermede op, alle **EIGENAREN** van particuliere **GRAVEN**, in de Groote of St. Walburgs, de Broederen- en de St. Janskerken, mitgeaders op de respectieve Kerkhoven rondom dezelve, hier ter stede, welke verlangen in plaats van die, op de aangelegd wordende **NIEUWE BEGRAAFPLAATS**, het daarvoor bepaald terrein te bekomen, om te dien einde, voor den 1sten Julij aanstaande, schriftelijk en portvrij, zoo mede onder overlegging der noodige bewijzen van Eigendom, hunne reclames ten Raadhuije dezer Stad in te dienen; zullende, na afloop van gezegde termijn, geene verzoeken tot de bedoelde verwisseling meer worden aangenomen.

Zutphen, den 18den Mei 1829.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
P. J. SWAVING,
 Ter ordonn. van dezelve,
J. A. VAN HASSELT.

Men is voornemens om, ten overstaan van den Notaris Mr. **G. H. R. B. van Bok**, in het Locement het Zwijnshofje aldaar, op Vrijdag den 5den Junij 1829, des avonds ten zeven ure, bij inzaat en veertien dagen daarna, zijnde den 19den Junij, terzelve ure en plaats, bij toeslag, in het openbaar te veilen:

Een stuk **BOUW-** of **TABAKSLAND**, groot ongeveer 35 Roeden en 47 Ellen, gelegen onder de Gemeente **Arnhem**, tusschen de Amsterdamsche en Zijsche wegen.

Ten aanzien der voorwaarden van Verkoop, kan men onderrigt bekomen ten Kantore van genoemden Notaris, in de Bakkerstraat te **Arnhem**.

Tegen billijke prijzen en conditien zijn bij den ondergeteekenden te bekomen: **DUIJMS-** en **ANDERHALFDUIJMSKEULSCHE DEELLEN.**

G. HOLLAND,
 Mr. **Timmerman**, wonende bij
G. PETERS, op de
 groote Markt te **Arnhem**.

De Ondergeteekende Curator in den Boedel en Nalatenschap van **M E G G E L T M A R T I N A v d e B E U S**, in leven Winkellierster, wonende te **Arnhem**, en aldaar overleden den 22den Januarij 1829, roept op bij dezen eik en een iegelijk, die enige veranderingen ten laste van denzelven Boedel bezit, of daaraan gelden verschuld is, om daarvan aan hem opgave of betalingen te doen hoe eerder zoo beter, ten einde zich voor schade te behoeden.

De **ROERENDE GOEDEREN** tot evengemelden Boedel behoorende, zullen worden verkocht te **Arnhem**, ten Sterfhuize op Woensdag den 27sten Mei aanstaande, des voormiddags ten 9½ ure.

Arnhem, den 17den Mei 1829.

J. J. VAN ROSSEM.

KÖLNISCHER KORRESPONDENT.
 ZEITUNG FÜR STADT UND LAND.

Unter diesem Titel erscheint mit hoher Genehmigung vom 1. Juli d. J. an hier täglich eine neue politische Zeitung.

Reichhaltige Hülfquellen, welche der Redaktion zu Gebote stehen, so wie alle besondere Vortheile, welche die Lage und Größe unserer Stadt, ihre politische Wichtigkeit als Centralpunkt der Rheinprovinzen darbieten, wird diese auf's beste benutzen, um dieser neuen Zeitung einen würdigen Platz neben ähnlichen Blättern zu verschaffen.

Es werden s. Z. Probeblätter gratis ausgegeben, aus welchen ein Jeder den in dieser Zeitung herrschenden Geist erkennen, und sich überzeugen wird, wie die Redaktion bemüht ist, sowohl die einzelnen neuesten politischen Vorfälle schnell mitzutheilen, als auch von Zeit zu Zeit durch allgemein verständliche Abhandlungen den ganzen geselligen Zustand Europa's und der übrigen Erdtheile möglichst unbefangenen zu beurtheilen und in seiner weltgeschichtlichen Bedeutsamkeit darzustellen.

Jedem Sonntag wird ein der schönwissenschaftlichen Unterhaltung gewidmetes Blatt der Zeitung beigegeben, welches gut gewählte Erzählungen, Gedichte, Theater-Kritiken &c. enthalten wird.

Ein gefälliges Aeuszere, guter korrekter Druck, werden zur Empfehlung dieser neuen Kölnischen Zeitung beitragen.

Einrückungsgebühren für die eingehenden Anzeigen werden für die Zeile mit 1 Sgr. bezahlt.

Der Preis dieser Zeitung ist 1 Thlr. 9 Sgr. vierteljährig. Das Abonnement beginnt mit dem 1. Juli d. J., und wir ersuchen, die Bestellungen auf diese neue Kölnische Zeitung gefälligst an die Wohlthöblichen Postämter abgehen zu lassen oder an die Expedition des Kölnischen Korrespondenten, Jülichplatz Nr. 3.

H. BÜSCHLER & F. X. SCHLÖSSER.

Bij **J. NOMAN**, Boekhandelaar te **Zell-Dammst.**, in heten van de Pers gekomen:

- I. **J. F. MARTINET, KATECHISMUS DER NATUUR**, zesde, aanmerkelijk vermeerderde en naar den tegenwoordigen staat der Natuurkennis verbeterde druk, met 36 platen, waaronder 12 stuks, welke met deze uitgave vermeerderd zijn, groot 8vo, de 4 deelen f 10.00
 Idem op velin papier f 12.00
 Wordt bij bovengenoemden met goed succes gedebiteerd.
- II. **VERVOLG** op den **KATECHISMUS DER NATUUR**, van **J. F. MARTINET**, groot 8vo met 8 fraaije uitslaande platen, 2 deelen f 5.00
- III. **VOLKOMEN ONMISBAAR HANDEBOEK** van alle **nieuwe MATEN** en **GEWIGTEN**, in vergelijking gebragt met al de Oude, in differente plaatsen in ons Vaderland; alsmede van alle Vocht, Natten- en Drooge-Waren, van 80 verschillende plaatsen. — Verders Voet-, Land- en Lengte-Maten; Koopmans-, Apothekers-, Goud-, Zilver- en Edelgesteenten-Gewigten, met al de Wetten en Besluiten, daartoe behoorende, in een kartonnen band, groot ruim 300 pag. f 1.00
- IV. **HANDBOEK** of groot **Tarief** van alle **OUDE** en **NIEUWE GELDSPECIEN**, in de **Nederlanden**, met 52 Afbeeldingen der Munten, in een kartonnen band, groot ruim 300 pag. f 1.00

REIS VAN KONSTANTINOPEL, DOOR TURKYE, WALACHYE, TRANSILVANIE EN HONGARYE, NAAR DUISCHLAND, door **R. WALSH**.

Van dit allezins belangrijk Werk, dat in de tegenwoordige omstandigheden eene dubbele waarde verkrijgt door het licht, dat hetzelfde verspreidt over de Tooneelen van den plaatshebbenden oorlog, is een plaatselijke en andere opmerkingen, welke worden eene met ophelderende aantekeningen voorzien, vertaling in het Nederduitsch uitgegeven, door **G. J. A. BEIJERINCK**, te **Amsterdam** en verder bij de voornaamste Boekhandelaren van het Rijk. — De prijs van dit Boekdeel met kaarten en platen, is f 4.20.

Bij den Boekhandelaar en Boekdrukker **J. C. VAN KESTEREN**, te **Amsterdam**, wordt uitgegeven, en is alomstreeks verkrijgbaar gesteld: **Een Bericht van Inteckening**, omtrent de uitgave eener **Handleiding** voor de **Regtspleging in Burgerlijke Zaken**, volgens de **Nieuwe Nederlandsche Wetgeving**, door **Mr. P. van HANMELSVELD**, Advocaat bij het Hoog Gerechtshof te **Graavenhage**, en **A. P. T. ERSSER**, Procureur bij de **Rechtsbank van Kersten** aldaar. Welke intekening met primo Augustus aanstaande, snel zal gesloten zijn. Dit Werk, dat hoogstens 60 vellen druks zal beslaan, zal in 2 deelen worden uitgegeven, en de prijs, bij intekening, niet hooger dan f 9.00 worden gesteld. Buiten intekening zal dezelfde met 1 worden verhoogd.

ADVYS van den Heer Mr. DONKER CURTIUS van TIENHOVEN, in de zitting der Tweede Kamer van den 13. Mei 1830, nagesproken, op de Tienjarige Begrootingswetten.

Edel Mogende Heeren!

Toen het eenjarig budget, in den aanvang deser zitting, een punt onzer overweging was, en de overweging groeten openstaand vondt, heb ik het toegestaan, alleen, omdat wij op het punt waren, om bij het tienjarige den geheelen staat onzer financiën in rijpe overweging te nemen, met kennis van zaken te oordeelen, en in gemeen overleg met de regering onze staats-uitgaven naar onze behoeften en verhoudens te regelen, de lasten, daaraan evenredig, te beoordeelen en te helpen vaststellen, en de werking van het amortisatie-syndicaat voor het aanstaande tienjarig tijdvak te bepalen.

Velen, ja! schier allen, die toen gelijke stem ten voordeele uitbrachten, deelden in deze inzichten, en wij stelden ons allen voor, hierbij in rijp en naauwkeurig onderzoek te zullen treden; en, geroepen, om, niet als in andere constitutionnele staten (*Engeland* en *Frankrijk* b. v.) dit alles jaarlijks in zijn geheel te overwegen; maar dat, wat ons vast en duurzaam kon voorkomen, voor tien jaren te vestigen, mochten wij verwachten, bij deze overweging door de regering zodanig te zullen worden voorgesteld, dat wij, die bevoegdheid, op hetzelfde standpunt van kennis wierden geplaatst, waarop zij zelve staat; daar op ons dezelfde verplichtende zorg, in die opzigt, bij de inwilliging berust, waaraan zij bij de voordragt gehouden is, en het eerste en volgende artikelen der grondwet, notoir niet onze blind vertrouwend, maar onze op kennis en onderzoek gegronde inwilliging vorderen, zonder welke wij ons niet kunnen verantwoorden, noch wegens toegestemde uitgaven, noch wegens ingewilligde lasten, noch wegens den bepaalden loop van dat financieel lichaam, hetgeen met de amortisatie onzer schuld is belast.

Wat intusschen is er gebeurd? en vinden wij ons thans, nu wij geroepen worden, om onze beslissende stem met ja of neen op deze gewichtige aangelegenheden nit te brengen, in staat, om dit met zodanige kennis van zaken te doen, dat wij er, des noods, verantwoording van zouden kunnen geven?

Ik moet hierop voor mij zelve rondtuit *niet* antwoorden; en wanteer men de laatste processen-verbaal der afdelingen op deze begrootingswetten insiet, dan vindt men dit antwoord, schier, namens de geheele vergadering, op elke bladzijde uitgedrukt.

En inderdaad, welke is de loop der zaak geweest? Nadat wij de onderhavige begrootingswetten met al de aandacht en met al de zorg, die het gewigt der zaak vordert, in onze afdelingen hadden onderzocht, en dat onderzoek had geleid tot het vragen van vele inlichtingen, en opstellen van vele bezwaren en het aandringen op vele veranderingen, alles vervat in uitgedrukte processen-verbaal, en nadat schier eenparig daarbij was te kennen gegeven, dat wij in het bijzonder buiten staat waren eenige de minste meening te tuiten, nopens de wet ter regeling van het amortisatie-syndicaat voor het volgende tijdvak, zonder dat aan ons de opening van deszelfs staat, bij artikel 49 van de wet van 27 Decèmbre 1822 vermeld, was gegeven, hebben wij, ja, bij niet minder ampele memorien van antwoord op sommige punten, eenige voldoende, op andere eenige min voldoende inlichtingen en ook eenige veranderingen bekomen, en de gevraagde staat is ons geworden.

Maar nu op nieuw in onderzoek van dit een en ander getreden, sprak het wel van zelve, dat het in eene zaak, van dat gewigt en van dien omvang, onmogelijk moest zijn, dat hiermede alles als *voldongen* kon worden geacht, en de tweede processen-verbaal der afdelingen leggen ten klaarste aan den dag, zonder dat ik het in bijzonderheden behoef te bevoegen, dat het er verre af was, dat of de gegevene inlichtingen voldoende wierden gehouden, of de zwarigheden als genoegzaam opgelost konden worden geacht of de veranderingen overeenkomstig konden worden geoordeeld met de geuite verlangens en bedoelingen der meesten, en dat alles dus was gekomen tot die rijpheid van onderzoek en dat gemeen overleg, dat de Kamer kon geacht worden, in eenige gemeene overweging met de regering te zijn gebragt.

Integendeel, dat in de tweede processen-verbaal op alle punten aan de klacht over ongenoegzamen inlichting, de uitdrukkelijke aanvraag van nadere, den aandrang tot verandering op hoofdpunten, als daar is, (om maar een voorbeeld te noemen), de meerdere vermindering van het tienjarige, en de meerdere uitbreiding van het eenjarige overleg, in een oogenblik, dat de regering zelve erkent, dat er eene *jaarlijksche en langzame* verbetering in onze geldelijke staats-huishouding moet worden ingevoerd; en daar, eerst na onze eerste aanvraag, aan ons de staat van het amortisatie-syndicaat was medegedeeld, was niets natuurlijker, dan

dat wij deszelfs toelichting, uitlegging en justificatie verlangden, zonder welke bij voor ons niets is dan een dor getuente, en inderdaad even als een staat en inventaris, zonder bewijs van echtheid; en dat wij, geroepen, om, op de kennis daarvan, eene nieuwe wet te gronden, welke overwegingen die kennis uitdrukkelijk vooronderstellen, zoo dat zij in het hoofd der wet zelve, die ook ons werk moet worden, staan uitgedrukt, dan ook vermeenden, ontwijfelbaar dat alles te zullen erlangen, om het rijpelijk na te gaan, en ons zoodoende te brengen op hetzelfde standpunt van overtuiging, waarop de regering bij de voordragt staat, en dien ons gemeen overleg en onze gemeene toestemming gelijke mogelijkheid van kennis vorderen, en op gelijke gronden van overtuiging moeten berusten, zonder dat ik ergens bij de wetten van instelling van het syndicaat leze, dat wij daarvan afstand zouden hebben gedaan; hetgeen wonder zou strijden met onze grondwettige verplichtingen; en alzoo de geheele instelling zou vitiëren.

Intusschen, Edel Mogende Heeren! moet ik met leedwezen herinneren, dat aan dit alles niet voldaan is; dat onze nadere aanvragen eenvoudig voor kennisgeving schijnen te zijn aangenomen; dat de menigvuldige becijferingen van vele en de aandrang tot verandering onopgelost of onbeantwoord zijn gebleven, en dat ons niets hoegenaamd is gegeven ter beantwoording, ter inlichting en ter justificatie, vooral van den bedoelden staat van het amortisatie-syndicaat, waarop wij echter de regeling van deszelfs volgende werking moeten helpen gronden en toestemmen; en waaromtrent dus geene geheime aannemelijk zijn.

Bij een derde onderzoek van eene eenigzins gewijzigde wet op de middelen, ons, almede zonder eenige toelichting, toegezonden, met een besluit der regering, aanduidende deszelfs heilzame inzichten en bedoelingen in de toekomst, waaraan niemand twijfelt, doch waaraan onze medewerking wordt vereischt, hebben wij weder op nieuw en schier eenparig verklaard, en de laatste processen-verbaal dragen er de kenmerken van, dat wij niet beslissen konden, zonder nader licht te erlangen; dat wij alnog de oplossingen en inlichtingen wachteten, die wij verlangd hadden; dat ons eene geheele omwerking noodig scheen, en in een woord, dat de staat voor ons niet tot stand van beslissing was gebragt, gelijk dit alles in de duidelijke bewoordingen en in vele bijzonderheden is betoogd en aangewezen, vooral bij de processen-verbaal der 1ste, 2de, 3de, 4de, 6de en 7de afdelingen. En intusschen worden wij gehoopt, en men dringt ons tot eene eindbeslissing, met het doel, om door mondelinge of andere toelichtingen, in den loop eener discussie, geheel ongeschikt voor naauwkeurig onderzoek van financieele aangelegenheden, op onze overtuiging te werken, en zulks inderdaad alleen, door algemeene beschouwingen en vergelijkingen, die geene enkele bijzonderheid oplossen, en alleen dienen, om sommige middelen van belasting, zoo mogelijk, te regtvaardigen, maar waardoor de uitgaven niet worden gebilijkt.

Ik heb reeds, bij de beraadslaging over vorige geldelijke aangelegenheden, de onaannemelijkheid eener dergelijke behandeling van zaken beweerd, en kan mij, althans bij de regeling onzer financieele staats-huishouding voor een tienjarig tijdvak, daarmede niet vergenoegen, noch acht ik het mogelijk, om nu nog op eens die veranderingen, wat den grond der zaak betreft, te doen daarstellen, welke door mij en schier eenparig bij voortdoring, volgens de onbeantwoord gebleven processen-verbaal, zijn verlangd.

In de details daarvan te treden, schijnt mij dan ook nu nutteloos en ondoelmatig toe, daar het ons, in den ongenoegzamen stand der zaken, niet anders dan tot nutteloozen twist zou brengen, dien ik verlang te vermeden; maar ik acht het, wat den grond der zaak zelve betreft, voldoende noodig, dat de regering de meest algemeene verlangens, waaromtrent ik mij aan de processen-verbaal gedrage, nader rijpelijk overwege, alnog aan de gematigde verlangens voldoe, den tijd neme, om het eenjarig budget voor 1830 naast het tienjarige over te leggen, opdat wij alles kunnen overzien, en opdat wij alzoo volkomen inlichtingen outvangen; en dat mitsdien de voorgedragene wetten in nadere overweging worden genomen, ten einde de zaak, alzoo geïnstrueerd, bij den aanvang der volgende zitting op nieuw ter tafel te brengen. Het gedaan onderzoek en de gemaakte aanmerkingen der afdelingen, even min als de inlichtingen, zelfs nu, op sommige punten der middelen van belasting gegeven, de kennis aan onze verlangens, en de gereedheid om daaraan te voldoen kunnen daarbij niet verloren zijn, maar moeten dan den afloop bespoedigen; en er wordt niet gewaagd, dat niemand stremming in den loop van zaken kan verlangen; maar het zal een blijk voor de natie zijn, dat wij, even min als de regering, roekeloos over hare teederste belangen

112 stappen, maar dat hare vertegenwoordigers, in overeenstemming met het gouvernement, zorgvuldig zijn in de behartiging van 's lands belangen; terwijl bij deze verlooping, ter regeling eener zaak, die eerst in het volgend jaar werken moet, en die bij het vorig tijdvak eerst in April 1829 werd gevestigd, niet verloren wordt, daar het credit van 's lands financiën meer waarborg vindt in naauwgezet onderzoek, in openlijkheid van behandeling, daár, waar ik althans betuige geene gronden voor ge-

heimzinnigheid te kennen, en in algemeene medewerking en toestemming, dan in de spoediger aanneming, bij mindere eensgezindheid, en als 't ware bij gedwongene overtuiging, daar, waar eenparigheid en eensgezindheid zoo heilzaam en wellicht bereikbaar zijn. En het is op deze gronden, dat ik mij, in den tegenwoordigen stand der zake, in gemoede verplicht acht, Z. M. te verzoeken, om deze wetten in nadere overweging te nemen.

TWEEDE ADVYS van den Heer Mr. DONKER CURTIUS VAN TIENHOVEN, uitgesproken in de zitting van den 14. Mei 1829, op de Begrotings Wetten, na de ministeriele antwoorden.

EDEL MOEDEREN!

Ik heb mij eeng en alleen bepaald tot eene voorloopige afstemming, gegrond op een gespan van licht, hetgeen mij dringt, om mij, in de onzekerheid, te onthouden, vermits men niet heeft gemeend, verder te moeten antwoorden op onze eenparige reclamatien, en ik alzoo buiten staat ben, om met kennis van zaken mede te werken tot de tienjarige regeling van den loop onzer geldelijke aangelegenheden.

Ik heb gemeend en meene nog, dat men aan mijne verlangens en aan die welke algemeen in de afdelingen zijn geuit, kan voldoen, door aan deze wetten andere vormen te geven, en door de verspreiding van meer volledigheit.

Het zijn dus geene grieven, buiten het budget, die mij thans zouden wederhouden.

De regering schijnt mij toe op den weg te zijn, om daaraan te moeten te komen. — Ik hoop, dat zij haar doel zal bereiken, en zoodoende vele, somtijds te verre gedrevens verlangens zal kunnen bevredigen.

De verzekeringen, door Z. E. den minister van binnenlandsche zaken op die punten gegeven, kunnen dus geenen invloed oefenen op mijne wijze van beschouwing, noch, zoo het mij toeschijnt, op die van vele mijner ambtgenooten, die zich in mijnen zin verklaren, en zich bij de begrotings-wetten alleen bepalen, en niet anders dan over het budget spreken.

Die van Z. E. den minister van buitenlandsche zaken, kunnen mij niet van meening doen veranderen, omdat ik geenerlei tegenwerping uit zijn departement hale, maar ik veel eer de denkbeelden, door hem ontwikkeld, toemroep.

Maar ik gronde mij alleen op den samenhang van den ingeslagen loop, en vooral moet ik verklaren geheel en al te verschillen van die begrippen, welke men ons tegenstelt, en nopens de verplichtingen dezer kamer, en nopens hare rechten, en nopens hare verantwoordelijkheid, en nopens ons geworderd gemeen overleg, en nopens den graad van vertrouwen, hetgeen wij aan de regering verschuldigd zijn.

Ik deel in dit opzigt, in geenen deele, in de staatkundige leer, door den minister van financiën ontwikkeld. — Men heeft mij niet overtuigd, dat ik dwale, en dat ik volsta met mij te vergenoegen met staten zon-

der inlichting en waarmaking, noch dat ik overigens de zorg en de keuze der oeconomien aan de regering alleen moet overlaten.

Ik zie daarin niet het gemeen overleg, voorgeschreven bij het eerste en volgende artikelen der grondwet, en zieken deze wetten aan een doeling ware, zult ik eene regening verkiezen zonder representatie, en een eene representatie, zoo geheel nietig, dat zij eindelijk niet anders zou zijn, dan een nuttelooze last voor den staat.

Indien ik mij in deze wijze van zien bedrieg, zoo bedrieg ik mij ter goeder trouw; maar ik blijf gelooven, dat het belang der regering medebrengt, deze wijze van beschouwing, thans algemeen aangenomen en onder alle vertegenwoordigende constitutionele regeringen in praktijk gebragt, gaaf aan te nemen; daar niets meer dan volkomene openlijkheid, en de toestemming der representatie, gegrond op verklaarde overtuiging, geschikt is om zich meer en meer te verzekeren van het vertrouwen der natien, en om alle gegronde beweegreden tot klacht af te weren, die niet zelden haren eenigen grond in dwaling en onwetenschap vindt.

Het is, om daartoe te geraken, dat wij breedere inlichting behoeven, dat men aan onze gematigde verlangens behoort te voldoen; dat men de aanneming der belangrijke wetten, aan ons voorgedragen, niet moet willen verkrijgen als eene zegepraal, behaald op een gedeelte der representatie, en dat men in een woord moet uitstellen, opdat men eindige met zich onderling te verstaan, en met die vereeniging en eensgezindheid met de regering, welke de ministers zoo regelmatig inroepen, als vereischt voor het algemeen belang.

Ja! men moet dan over en weder openlijk doen, ook openlijk van gevoelens; maar ik durf gelooven, dat de behandeling van zaken, de groote meerderheid dezer kamer zal geneigd vinden, vooral hen, die in de daad nimmer dan met weerszin zich verplicht zien, van haar in gevoelens te verschillen, en ik kan niet berekenen, dat bij dezen loop der zaak, en na een onderzoek, hetgeen ons zoo lang heeft bezig gehouden, en waardoor wij toch op eene zekere hoogte van kennis zijn gebragt, wij in eene volgende zitting niet spoediger zouden eindigen, dan men thans denkt; vooral, daar men niet zal verplicht zijn, juist alle onze belastingswetten te vernietigen, maar alleen om sommige te herzien, bij het voorloopig behoud van andere.

Ik blijf dus bij mijn gevoelen.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME Boekdrukker.